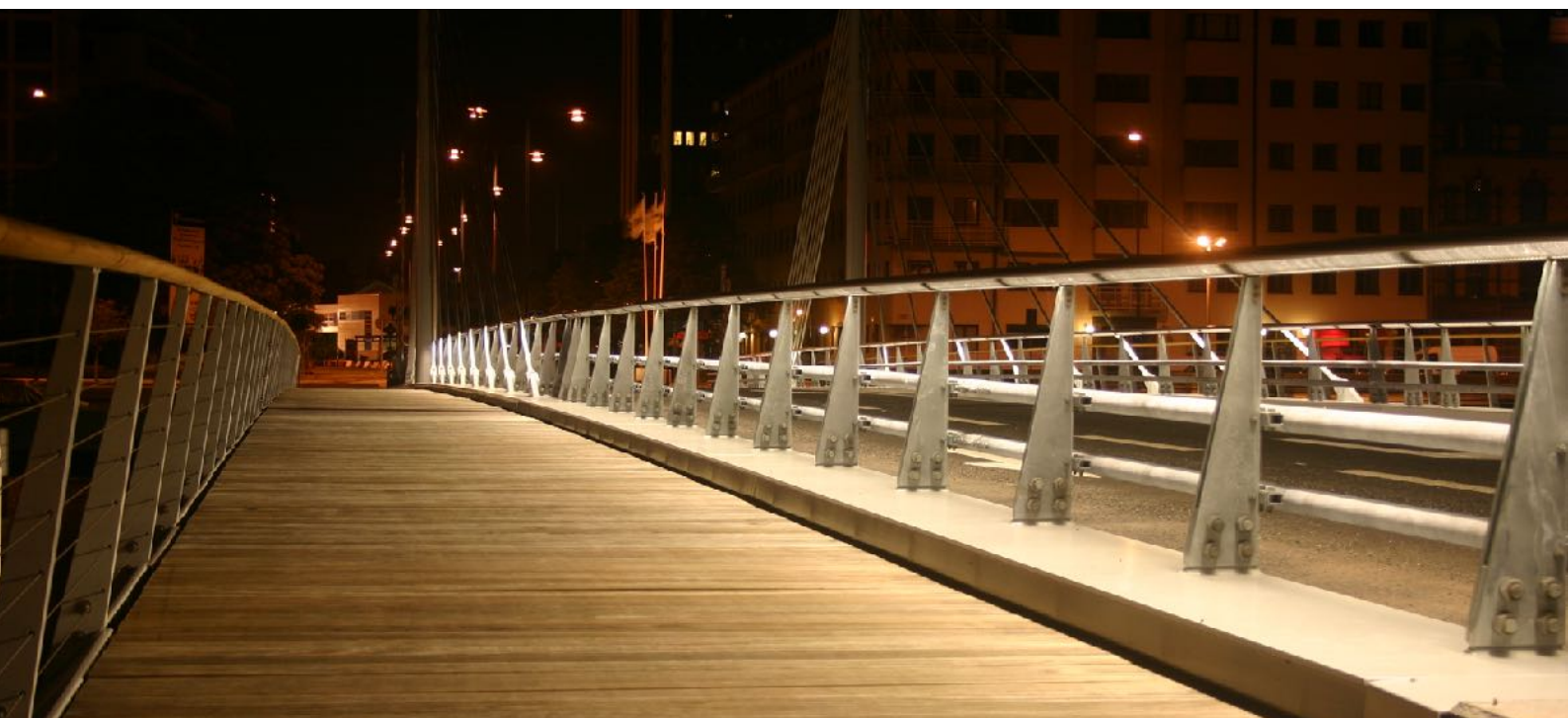

FASTIGHETS- OCH GATUKONTORET

Underlag objektsgodkännande

Projektnamn: Ljusdesign 2021-2022

Projektnummer: 8327

Datum för ärende i Tekniska nämnden: 19 februari 2021

Kategori: Offentlig Miljö

Projektledare: Johan Moritz

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning.....	4
2. Bakgrund, syfte och mål.....	4
2.1 Bakgrund och syfte.....	4
2.2 Stadens mål.....	5
2.3 Leveransmål.....	5
3. Projektets omfattning.....	7
3.1 Geografisk avgränsning.....	7
3.2 Detaljplan.....	7
3.3 Kopplingar till andra projekt / linjen.....	7
3.4 Tidigare och ev. kommande beslut.....	7
3.5 Genomförande.....	7
3.6 Tidplan.....	7
3.7 Potentiella föroreningar.....	7
3.8 Osäkerhet och risker.....	7
4. Ekonomi.....	8
4.1 Projektkalkyl.....	8
4.1.1 Utgifter.....	8
4.1.2 Inkomster.....	8
4.2 Likviditet.....	9
4.3 Driftkonsekvenser.....	9
4.4 Budgetavstämning.....	9

1. Sammanfattning

Fastighets- och gatukontoret (FGK) förvaltar en stor del av stadens offentliga ytor och utvecklar befintliga mötesplatser och stråk. Malmöbornas livsmiljö har under åren förändrats i och med förändrade levnadsmönster. När solen går ned förändras möjligheten att på ett enkelt sätt finna väg och uppleva trygghet. Det finns ett behov av att utveckla både nya och befintliga belysningsanläggningar och principer kring hur staden skall upplevas efter mörkrets inbrott. I och med denna artificiella påverkan så är det inte enbart människor som påverkas utan även den biologiska mångfalden.

Syftet med projektet är att möjliggöra kvalitetshöjande åtgärder i stadsmiljön med hjälp av ljusdesign. Exempel på sådana åtgärder är anläggande av nya lösningar kring styrning energieffektivisering, upplevelser och åtgärder som är identitetsskapande. Förvaltningen behöver vara rustad för att möta nya rön och ny teknologi på ett effektivt sätt. Utvecklingsarbetet främjas av att man kan experimentera med ljusdesign, med ambitionen att skapa en positiv förändring i stadsmiljön.

Investeringen omfattar belysningsinstallationer i anslutning till utbyggnadsprojekt, såsom till exempel Storstadspaketet, utveckling av grönstråk på Lindängen, utveckling av Sege Park, Hyllie Söder om Spåren och Nyhamnen.

Totalt uppgår den föreslagna investeringskostnaden till 4,5 mnkr fördelade över åren 2021-2022.

Driftskonsekvenser uppgår till 559 tkr.

2. Bakgrund, syfte och mål

2.1 Bakgrund och syfte

De grönytor, mötesplatser, torg, stråk och andra offentliga platser som FGK ansvarar för utgör viktiga delar av vardagsmiljöerna för malmöborna. Att visa omsorg om dessa platser även nattetid, och att ha möjlighet från förvaltningens sida att vara lyhörda för initiativ från dem som bor och rör sig i vår stad är en viktig del av trygghetsskapandet i staden. En proaktiv princip fungerar tillitsskapande och kan ha en positiv effekt på den upplevda tryggheten och attraktiviteten i stadsmiljön nattetid. Därför kan ljusdesign vara den drivande delen i utvecklingen av en stad som fungerar hela dygnet.

Riktlinjer för arbete med belysning och ljusdesign:

- **Ljuset visar vägen.** Syftet är att använda belysningen så att det blir lättare att hitta i staden. Kommersiella huvudstråk får exempelvis en annan belysning än sidogator. Villagator ges en mer lågmäld belysning och huvudstråken genom staden en högre intensitet. I alla fallen ovan är det viktigt att ljuset faller på rätt ställe. Inte bara med estetiskt företräde utan även för tydlighet och vägledning samt för energieffektivisering.
- **Ljus där det behövs.** Meningen är att ljuset ska finnas där det verkligen behövs och inte för att belysningsstolparna ska ha ett visst mellanrum. Inte alla platser i staden är gynnade av belysning. Exempelvis spelar den biologiska mångfalden en viktig roll gällande förvaltningen av stadens allmänna ytor. Och frågan om konstant tillgänglighet på varje ytdel av staden måste ställas i förhållande till behov, krav och energiuttag.

- **Ljus där det är vackert.** Lys upp broar, konstverk, fasader, parker och andra vackra platser i stadsbilden. Skönhet är subjektiv men dock så påverkas vi av vår omgivning. Om medborgare får möjligheter att skapa sig en uppfattning om detaljer i staden om natten som kanske bara passeras förbi dagtid kan oförväntade upplevelser erbjudas.

- **Mörker där det behövs.** Målet är inte en helt upplyst stad, mörkret behövs för kontrasternas skull. Dessutom kan gestaltningen få olika uttryck beroende på om det är natt eller dag. I vissa fall kan det vara befriande att inte se varje detalj av något nattetid som dagtid framstår som något vackert. Då kan omgivningen få träda fram och ge nya upplevelser.

Det fortsatta arbetet med belysning och ljusdesign skall ha sin grund i ovan fyra vägledningar.

Malmö fortsätter arbeta målmedvetet och tydligt med ljusdesign och ska bibehålla en plats som en av Europas främsta ljusstäder, dels genom att anlägga ett flertal platser med god belysning i nära samklang med rumsgestaltning men även genom att välja bra armaturer och belysningsstolpar utmed de viktigaste stråken genom staden. Detta arbete fortsätter så att hela staden får samma kvalitet under dygnets mörka timmar.

2.2 Stadens mål

Projektet bidrar till uppfyllandet av tekniska nämndens grunduppdrag för förvaltning, utveckling och upplåtelse av kommunens mark, byggnader, anläggningar och vattenområden med ett förtydligande gällande stadens uttryck när solen gått ned (jfr med reglementet § 7.):

”Nämndens ansvar för utveckling av mark, utöver vad i övrigt anges i detta reglemente, omfattar utformning av det offentliga rummet för att skapa förutsättningar för stadens sociala hållbarhet, så att det offentliga rummet är tillgängligt för alla genom att det offentliga rummet fylls med mötesplatser, stadsliv och aktiviteter. Nämnden ska tillgodose en god stadsmiljö och en förstärkt Malmöidentitet.”

2.3 Leveransmål

Kvaliteten och tillgängligheten skall öka i stadsmiljön samt stråk och platser ska göras mer attraktiva genom ljusdesign för hela dygnet. Funktionerna i stadsmiljön upprätthålls samtidigt som hållbarhet, tillgänglighet, kvalitet, attraktivitet och ekonomisk livslängd förstärks. Förvaltningen ska svara upp mot önskemål på kvalitetshöjande åtgärder från politiken och medborgare samt genomföra åtgärder baserade på egna bedömningar på ett effektivt och lyhört sätt.

Bra belysning kan bidra till att uppfylla ambitionen om en stad som är trygg, tillgänglig och attraktiv samt fungerar hela dygnet.

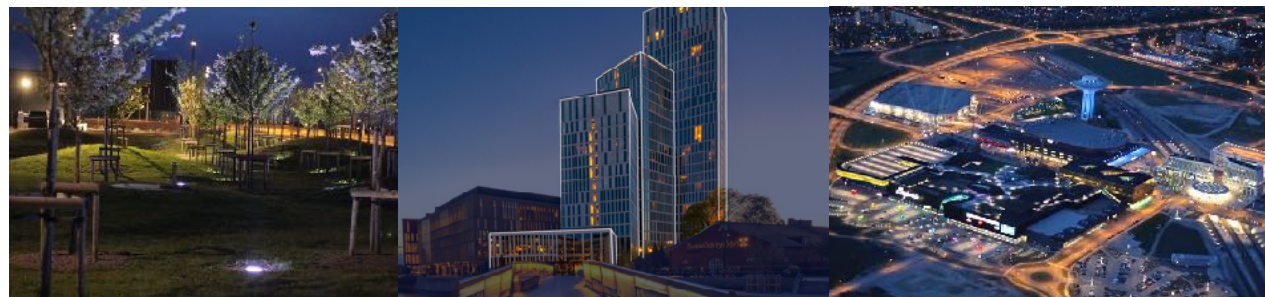
Den närmaste tiden planeras åtgärder i:

- Lindängen – Grönstråket genom Lindängen kan idag framstå som en barriär nattetid. Känslan av otrygghet ska vändas till en upplevelse och användning som det tidigare inte fanns möjlighet till. Genom att skapa möjligheter att använda ytor och platser samt förstärka stråken genom parken kan detta bli en sammanlänkande faktor för hela Lindängen. Ett designförslag tas fram och därefter tas en investeringsplan fram för de kommande åren.

- Hyllie – Den ny delen Söder Om Spåren kan bli en attraktiv plats för boende och flanörer i Hyllie. Istället för att bli en övergiven svagt belyst yta ska platsen med hjälp av god ljusdesign bli ett attraktivt stråk även kvällstid.
- Sege park – Genom ett tidigt engagemang i projektet har belysningen fått vara en viktig del i planeringen för att skapa goda miljöer efter mörkrets inbrott. I samverkan med exploitörer kommer en gemensam satsning på attraktivitet, funktion och rekreation ge ett mervärde i ett nytt område för boende i Malmö.
- Nyhamnen – Redan idag anläggs ytor för att attrahera besökare ut mot Smörkontrollen och vidare ut i Nyhamnen. Som en ny del av Malmö kommer satsning på uppkopplad ljusdesign för energieffektivisering göras, dock utan att ge avkall på värdeorden i riktlinjerna ovan.
- Utveckling av styrsystem för bättre övervakning av anläggning och ökning av energieffektivitet.
- Mex-linjernas influens i närområdet ska inventeras och förbättringsförslag tas fram för gc-stråken till busslinjerna för att resenärer och boende ska få bästa möjlighet att ta sig fram till hållplatserna. Ett sådant arbete bidrar med en kvalitetsökning och kostnadsbesparing samt ska tydliggöra stråkens identitet.
- En ljusplan för centrala Malmö har tagits fram av Citysamverkan i nära samarbete med Fastighets- och gatukontoret. Som en del av utvecklingen i city kommer samfinansiering gällande utveckling av det offentliga rummet längs Södra Förstadsgatan användas som ett pilotprojekt där staden och näringslivet får möjlighet att finna ett sätt att tillsammans driva utvecklingen för ett hållbart samhälle där all aktiviteter och tider på dygnet beaktas.

Som verktyg för utveckling har projektet :by Light genomförts vart fjärde år i Malmö då tillverkare, installatörer och ljusdesigners utmanats att visa Malmö stad vägen in i framtiden. Detta har givit oss möjligheten att vara med och påverka utvecklingen och dra erfarenheter av ny teknik och nya rön gällande trygghetsupplevelser. Vid dessa tillfällen blir vissa av de lyckade inslagen permanentade och staden kan själv i viss mån laborera med egna teorier kring utveckling av belysning. By Light som projekt kommer fortsatt att användas som plattform för utveckling och samarbeten. Intervallen med genomförande vart fjärde år anses fortfarande lämplig och nästa genomförande är planerat till 2023.

Varje år kommer de planerade leveranserna samt utförda åtgärder att rapporteras till tekniska nämnden.

3. Projektets omfattning

3.1 Geografisk avgränsning

Föreslagen investering omfattar en mängd olika åtgärder som ännu inte är fastställda i detalj. Det kommer handla om mindre åtgärder med syfte att höja kvalitet, användbarhet, attraktivitet och/eller tillgängligheten till olika offentliga platser i Malmö dygnets alla timmar. Nu pågår bland annat förstudier i flera av MEX-linjeprojekten vilka ska leda till olika förbättringsåtgärder de kommande åren.

3.2 Detaljplan

Projektet kan genomföras inom gällande detaljplaner.

3.3 Kopplingar till andra projekt / linjen

Eventuella kopplingar till andra projekt eller linjearbete ska bevakas och tas i beaktning inom varje delprojekt.

3.4 Tidigare och ev. kommande beslut

Projektmyndigheten godkändes 2020-05-18 av Tobias Nilsson.

3.5 Genomförande

Projektet pågår under åren 2021-2022. Vi kommer årligen att rapportera planerade leveranser samt redovisa uppföljning av genomförda leveranser respektive år i Tekniska nämnden.

Föreslagen investering omfattar en mängd olika delprojekt runt om i Malmö. Delprojekten kommer planeras och genomföras utifrån de riktlinjer och det syfte som angivits ovan.

3.6 Tidplan

Projektets tidplan är 2021-01-01 till 2022-12-31. Planerade leveranser och genomförda åtgärder kommer årligen att rapporteras till tekniska nämnden.

3.7 Potentiella föroreningar

Om det vid genomförande av ett delprojekt uppstår misstanke om föroreningar, sker provtagningar och eventuellt efterföljande åtgärder i samråd med någon av förvaltningens markmiljöspecialister.

3.8 Osäkerhet och risker

Inga nu kända risker.

4. Ekonomi

4.1 Projektkalkyl

Projektkalkyl Investering	Tkr
Investeringsbidrag	
Summa inkomster	0
Entreprenad	-3 450
Projektering	-340
Förprojektering	0
Byggprojektledning	50
Byggnadsarbeten	0
Markarbeten	-80
Utredningar	-20
Rivning av byggnad / konstruktion	0
Sanering under MKM	0
Sanering över MKM	0
Kreditivånta	0
Intern tid	-200
Oförutsett	-360
Summa utgifter	-4 500
Projektmetto	-4 500

Projektets totala budget är 4,5 mnkr som fördelas på de två år som omfattas av projektets totala genomförandetid. 2,0 mnkr avsätts för 2021 och 2,5 mnkr för 2022. Driftskonsekvenserna för detta projekt beräknas uppgå till 559 tkr totalt.

4.1.1 Utgifter

De totala utgifterna i projektet uppgår till 4,5 mnkr.

4.1.2 Inkomster

Det förekommer inte några inkomster som ska registreras i detta projekt.

4.2 Likviditet

Likviditetsbehov Tkr

År	Utgifter	Inkomster	Summa
2021	2 000		2 000
2022	2 500		2 500
			0
			0
			0
			0
Summa	4 500	0	4 500

4.3 Driftkonsekvenser

Driftkonsekvenser Tkr

År	Allmän platsmark		Kvartersmark		Netto
	Intäkt	Kostnad	Intäkt	Kostnad	
2021		249			249
2022		310			310
					0
					0
					0
					0
Summa	0	559	0	0	559

Totala driftskostnader (drift, underhåll, kapital) beräknas uppgå till 559 tkr för Fastighets- och gatukontoret; internränta 135 tkr, avskrivning 300 tkr och drift

och underhåll 124 tkr. Vid beräkning av kapitalkostnad har internräntesatsen 3% använts, avskrivningstiden är beräknad på 15 år och drift och underhåll beräknad med 2,75% (enligt schablon).

4.4 Budgetavstämning

Projektets kalkyl ryms inom Fastighets- och gatukontorets investeringsram och prioriteringar för kategori Offentlig Miljö.

